

Білоусов В. М., ст. викладач,
Бондаренко Р. Г., студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ЗАХИСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

У сучасному світі інтелектуальна, творча діяльність набуває дедалі більшого значення у найрізноманітніших сферах людської діяльності. Від того, наскільки значним є інтелектуальний потенціал суспільства і рівень його культурного розвитку, залежить успіх розв'язання посталих перед ним економічних проблем.

Інтелектуальна власність — це права на результати розумової діяльності людини у науковій, художній, виробничій, інформаційно-технологічній, комп'ютерній та інших сферах, які є об'єктом цивільно-правових відносин у частині права кожного володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності [5, с. 12].

Слід зазначити, що в юридичній літературі дослідженню захисту права інтелектуальної власності приділяється певна увага. Питання визначення, поняття та способи захисту права інтелектуальної власності знайшли своє відображення у роботах таких вчених, як В. О. Потехша, В. М. Антонов, І. П. Каплун, Е. В. Колісніченко, В. О. Панченко, А. А. Папченко та іншими. Завдяки доробку цих вчених були розроблені теоретико-методологічні засади розуміння захисту прав інтелектуальної власності.

Так як захист прав інтелектуальної власності є конституційним обов'язком нашої держави, відповідно до статті 41 декларується, що: «Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності» і далі: «Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним» [1, с. 12].

Згідно ст. 54 Конституції України громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності [1, с. 15].

Нагальна необхідність ефективної охорони інтелектуальної власності для України зумовлюється обраною нею стратегією побудови цивілізованих ринкових відносин, забезпеченням соціальної орієнтації економіки та інноваційного соціально-економічного розвитку, що має спиратися, насамперед, на активізацію власного інтелектуального потенціалу.

Україна вже є учасницею більшості (15 з 26) з універсальних міжнародних конвенцій і договорів у сфері охорони інтелектуальної власності. Це свідчить про її інтелектуальне прогресуюче входження до світових структур, які регулюють власність. Проте, така участь все ще є недостатньою. Головною проблемою є відсутність участі України в СОТ та Угоді ТРІПС, а також у ряді нових конвенцій і договорів. Це значною мірою пов'язано з недостатньо відпрацьованою базою відносно інтелектуальної власності в правовому аспекті.

Так, на нашу думку, законодавство України про інтелектуальну власність надзвичайно молоде, і його становлення продовжується одночасно зі становленням державності та формуванням правової держави.

Також ми вважаємо, що у процесі розбудови правової держави України надзвичайно важливою є роль цивільного законодавства, складовою частиною якого є законодавство про інтелектуальну власність. Вперше термін «інтелектуальна власність» було використано в Законі України «Про власність» від 7 лютого 1991 року.

Термін «охорона інтелектуальної власності» означає сукупність економічних, юридичних, політичних та інших заходів, спрямованих на запобігання порушенням прав інтелектуальної власності. На противагу охороні, під захистом інтелектуальної власності розуміють заходи, спрямовані на відновлення становища власників прав інтелектуальної власності у випадку, якщо такі права були порушені. Отже, поняття охорона і захист є далеко не синонімами [4, с. 8].

Підсумовуючи все вище сказане, можна констатувати, що сьогодні в Україні вже сформована законодавча й організаційна системи державних органів, які прямо або опосередковано забезпечують захист прав у сфері інтелектуальної власності.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про власність: Закон України від 07.02.1991 № 697-ХІІ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України, від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Бачун О. Захист права інтелектуальної власності в Україні / О. Бачун, В. Черкашин.- 1997. – № 1.- С. 61.
5. Потехіна В. О. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник / В. О. Потехіна. – Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с.

6. Антонов В. М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право (2-е видання, стереотип.) / В. М. Антонов. – Київ: КНТ, 2006. – 520 с.

7. Навчальний посібник з курсу «Інтелектуальна власність» у 2 частинах: Частина 1. / І. П. Каплун, Е. В. Колісніченко, В. О. Панченко, А. А. Папченко та ін. – Суми: Видавництво СумДУ, 2009. – 157 с.

УДК 347.6 (043.2)

Білоусов В. М., старший викладач

Вовчук А. В., студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ

У приватно-правових відносинах подружжя може бути суб'єктом майнових відносин, у тому числі – відносин власності, як на загальних цивілістичних засадах, так і на підставі спеціальних умов, внаслідок перебування їх у шлюбі. При цьому найбільш істотно виявляються особливості тих майнових відносин подружжя, які складаються між ними (внутрішні відносини). Ці особливості визначаються переважно нормами сімейного законодавства, а зовнішні (відносини подружжя з третіми особами) – переважно нормами цивільного законодавства. Таким чином, правове регулювання майнових відносин подружжя ускладнене і переобтяжене характером особистих стосунків між чоловіком та дружиною, що, в свою чергу, і вимагає окремого глибокого дослідження та наукового аналізу.

Невипадково дослідники питань сімейного права постійно вживають поняття «правовий режим», хоч і не завжди дають йому визначення та розкривають його зміст. При цьому термін «правовий режим» використовувався і використовується в різноманітних інтерпретаціях та стосовно різних об'єктів правового регулювання як у галузях приватного, так і публічного права.

Провідне місце в системі майнових відносин подружжя звичайно ж належить їх праву власності на майно, набуте спільно чи роздільно в період спільного шлюбного життя.

Правову природу відносин власності та інших майнових відносин подружжя дуже важко визначити однозначно в контексті їх галузевої приналежності. Так, у сімейно-правовій науці радянського періоду поступово утвердилася думка про сімейне право як самостійну галузь права [1, с. 91]. Однак з переходом України до ринкових реформ та побудови нової адекватної правової системи розпочалися процеси нівелювання юридичних підстав для такої наукової концепції. Такий